

bata, quae spem fundatam faciant fore ut sacerdoti munera recte obire eisdemque obligatiōnes sancte servare queat...» A. A. S. 1912. 485.

Hrvatski je prijevod uopće dosta dobar, premda se opaža utjecaj njemačkog originala.

Dr. D. K.

Šegvić Kerubin: Doživljaji svetoga Jeronima. Izdalo društvo sv. Jeronima u Zagrebu 1918. Pučke knjižnice knj. ga 198. U 8° str. 128. Sva prava pridržana.

Zaslžno svetojeronimsko društvo slaveći prošle godine prvi svoj zlatni jubilej odlučilo je proslaviti ga i tim, da izdade knjigu o svojem svetom zaštitniku. Tako je i trebalo da bude, to se je od društva već odavna očekivalo. Zadaća bi povjerena Šegviću. Pravom ističe g. pisac u »Predgovoru« one nege, u koje ga je samo društvo sapelo i tim otešćalo njegov posao. U drugu ruku o sv. Jeronimu postoji tolika literatura, a od njega samoga sačuvalo se bezbroj listova, koji pružaju toliko obilje gradiva, da je doista teško iz te ogromne šume, u kojoj je sve zdravo, sve lijepo, sve mirisavo, izabrati malu rukovjet i podati ga hrvatskoj publici. Mora se priznati, da je g. pisac imao tešku zadaću. Za to je on pišući i izbirući gradivo, te »pabirčeći, kako sam veli, po djelima velikih franceskih povjesničara« došao do zaključka, da nije moguće napisati »život« t. j. biografiju sv. Jeronima nego je djelo svoje nazvao »doživljajima sv. Jeronima«. I to je doista opravdano. Ali onda nije bilo uputno, da knjiga ova nosi dva imena: jedan na omotu i na naslovu, a drugi na početku djela, gdje se veli: »Život sv. Jeronima«. — Gosp. pisac veli, da »nije napisao običnu nabožnu knjigu, za bogoljubno razmišljanje, i da se »nije zaustavljao u bogoljubna i poučna razmatranja«. I to je istina. Tko čita ovu veoma zanimivu knjigu,

pono izradenu, zanesti će se sav u onaj četvrti vijek poslije Kršća, koji je ad vivum ocrtan, po gotovu ako je historičar, uživati će upravo, ali ne će ni iz daleka dobiti dojam, da čita životopis jednoga sveca, a još manje će biti potaknut, da nasljeduje sv. Jeronima u ovoj ili onoj vrlini. Držim, da je baš to pogriješka i manjak ove knjige. Uvjerem sam, da je društvo svetojeronimsko imalo upravo tu nakanu, da puku katoličkomu, svojim mnogobrojnim članovima, iznese na izgled životopis svojega nebeskoga zaštitnika, to većma što među prošlogodišnjim izdanjima nema nijedne druge nabožne knjige, kako to društvo običaje kroz decenije činiti.

Gosp. pisac i to naročito ističe, da je »društvo, u kojem se kretao sv. Jeronim, društvo svetaca.« Ako ih ja ne zovem uvijek tim naslovom, to činim, jer onda nisu bili sveci, kako ih mi danas štuje, nego sveti. Ja im ne raspravljam svetost života, nego ih prikazujem u ljudskoj odori, onako, kako su se predstavljali svojim savremenici. Držim, da je ovo u više pogleda krivo stanovište. Distinkcija između »svetaca« i »svetih« neopravdana je i neumjesna. O sveticima, kako ih mi danas štuje, t. j. prout sunt in gloria coelesti, nijedan smrtnik ne može pisati, jer »oko nije vidjelo, uho nije čulo, srce ljudsko nije osjetilo, što je Bog priredio za one, koji ga ljube«, veli sv. Pavao. Nego baš to znači pisati životopis nekoga sveca, prikazivati ga u ljudskoj odori, ali uzvišena nad obične ljude, prikazivati ga onako, kako su se predstavljali svojim savremenici, ali po vrlinama, po strogom pokorničkom životu, po ljubavi, spram Boga i Kršća Gospodina. Za to ne mogu nikako odobriti, što g. pisac opetovano ističe »mladenačke zablude« sv. Jeronima i bez potrebe, a da barem ne popratu odmah sa nekoliko riječi i pokoru, kojom je kroz cio život oplakivao grijeh svoje. Ne činim dobar utisak, kad veli o sv. Pavlu, da je za svojom pok. keerkom »jaukava kao da riče«, da »plače za svojom diecom jače nego li ikoja poganka

za svojom«. Ne znam, da li je to historijski baš zajamčeno, ali ako i jest, čemu to isticati? I ova ne zvuči ugodno: »Ni najveći sveti nisu bez mana, koje donosi sama narav ljudska«, premda je istinita. Ali ipak ne opravdava onaj nedelikatni opis značaja Jeronimova na str. 53. — Još ću da prigovorim nekojim neobičnim izrazima, koji su također mogli izostati bez uštrba na dobar dojam u čitatelja. Gosp. pisac rabi konsekventno riječ »koludar« za monaha, samostanca, redovnika i za pustinjaka. A taj je izraz osim u Dalmaciji nepoznat u hrv. narodu. Na str. 25. ima »da ih smiče na buljuka«; na str. 34. »pozdravi se s bratom i vrcem u Oglaj«. To su riječi ona prva turska, a obje manje poznate. Na str. 67.: Zgađena nad tolikom nepravdom« nije dobro. Riječ »mladica« rabi g. pisac za mladu djevojku, a rabi u narodu općenito za mladu žblijku, a samo u Dubrovniku, kako tvrdi Iveković, rabi i za mladu ženu. Na str. 81. veli, da je sv. Jeronim bio onim svetim gospodama »predmet pobožnog služništva«. Veoma nespretna izraz, a na str. 112. izmakla se g. piscu još nespretnija riječ, »on sam (sv. Augustin) napisa sve za hode i zablude srca i uma svoga«. Ovi manjci škode ljepomu djelu, pa se čudim, što nije i urednik društveni to opazio i popravio. Imade i jedna oveća historijska neko-rektnost. Na str. 15. tvrdi g. pisac za IV. vijek »da nije još postojala zabrana ženidbe« za svećenstvo. O tom pišem baš u ovom broju na drugom mjestu. Mimogred buđi spomenuto, da je g. pisac onaj pasus iza toga na istoj strani mogao mirne duše ispustiti. Na str. 50. piše: »nije pristupio nitko od istočnih biskupa« na sabor, što ga sazvaio u Rim papa Damas. A na str. 48. veli: da je sa istoka u Rim došao Pavlin antiohijski i Epifanij ciparski, i na str. 51. veli dosljedno, da se ova dvojica povratise na Istok sami (t. j. bez sv. Jeronima).

Držim prema tomu, da je društvo sv. Jeronima pored svega toga

učinilo sa svoje strane čast sv. Jeronimu, ali ga ne bih dispensirao od dužnosti, da povjeri jednako vještoj ruci ali i pobožnoj duši tu zadaću, da napiše život sv. Jeronima i da ga u dogledno vrijeme u sjajnom izdanju dade štampati, da bude ta buduća knjiga ures svake katoličke kuće. Knjigu ovu preporučujem.

Dr. Pazman.

Przywara Erich S. I.: Eucharistie und Arbeit. Zweite Auflage 5. bis 8. Tausend. Buchschmuck von Adolf Kunst. 8° (VIII. + 50 str.) Freiburg 1919. Herdersche Verlagshandlung. Cijena M 1.10.

Ova je knjižica ugledala svijetlo prvi put g. 1917. Bila je ocijenjena u »Bog. Smotri« god. 1917. br. 3. str. 296. K drugom izdanju nemam što dodati van da ju iznova preporučim. Njemački recensent zgodno primjećuje, da je osobito treći dio te knjižice, u kojem se govori, da sv. Euharistija pobuđuje na vanjsko djelovanje i da je taj dio najjače upalio; pa da će taj isti dio i danas, kad je za njem. narod nastalo vrijeme gorkih i teških žrtava, dobro se shvatiti i donijeti utjehe kršćanskom srcu.

Dr. Pazman.

Zrno. Književni kalendar 1919. Uredio Ljubomir Maraković. Izdala hrvatska knjižara u Sarajevu. U maloj 4° str. 122. Cijena K 4.—.

Na lošem novinskom papiru, jer sada drugoga ni nema, ali ukusno štampani i sadržajem birani ugledao je ovaj kalendar svijetlo u Sarajevu trudom i marom urednika svoga. Iza svakoga kalendarskoga mjeseca imade na suprotnoj strani po jedna zgodna pjesmica, kao Lijepa naša, Zrinski-Frankopanka, Jačmen od Domjanča, Narodni se itd. Cio kalendar u ostalom dijelu sadržaje više što izvornih što prevedenih pjesama, ter njih izvornih i prevedenih sastavaka, od kojih je najopsežniji i najoriginalniji »Zlatka« od T Narcis Jenka. Urednik sami priznaje, da je zamisao ovoga